

ROOSJE

TANEC V OSVĚTIMI

16. září 1943 v pět hodin ráno přijíždím ve vlaku plném mužů, žen a dětí do Březinky u Osvětimi. Po třídní cestě, kdy nás bez jídla, pití a hygienického vybavení převáželi v nákladním vlaku, na nás čerstvý vzduch působí blahodárně. Všichni jsme rádi, že jsme na místě.

Když vystupujeme z vlaku, panuje velký shon. Jedna polská vězeňkyně, která jde kolem mě, mi německy řekne: „*Nicht krank werden und keine Angst.*“ Všechna naše zavazadla musíme nechat stát. Nesmíme si vzít ani příruční zavazadlo nebo balíček chleba. Muži a ženy se musí postavit odděleně. Děti procházejí mezi nimi. Vybírají jednoho po druhém. Vystoupím z řady žen a jdu dopředu, abych se rozhlédla. Většina vězňů nastupuje do nákladních aut. Pomyslím si: To je hezké, že nemusí jít pěšky. Jsou to už většinou staří lidé a špatně chodí. Ale zakrátko mi dojde, že šli všichni do plynu. Jdu k vysokému pohlednému veliteli, který stojí na začátku řady, a ptám se ho, kam se mám postavit. Prohlédne si mě od hlavy k patě a blahosklonným tónem se zeptá: „Jste paní nebo slečna?“ Začnu se smát a pokrčím rameny. „No tak rychle,“ slyším, jak říká. Odpovím, že jsem rozvedená. S úsměvem řekne: „Tak to jste přece jen paní.“ A ukazuje na skupinu asi sta dalších, dobře vypadajících žen, které stojí stranou. Jiný důstojník nám rozkáže, abychom šly s ním. V dálce vidím nekonečné množství baráků. Po šesti kilometrech přicházíme do Osvětimi. Míjíme několik dřevěných baráků, až přijdeme ke zděným budovám. Jsou jich plné ulice. Tam zastavíme. Musíme se svléknout, dostáváme vězeňské šaty a stříhají nás dohola. To je pro mnohé ženy pohroma. Když sedí u holiče na stoličce, ti chounce pláčou. Opět si pomyslím, že mě nedostanou. A zatímco cítím, jak mi vlasy kloužou dolů po nahých ramenou, dívám se do nebe. Vidím ptáka a sleduju, jak letí. Plachtí v půvabných kruzích. Právě když mi zmizí

z dohledu, dloubnou do mne, že už jsem hotová a může jít další. Pak mi na předloktí vytetují číslo. Jméno člověk v Osvětimi nepotřebuje. Ale když se na něj ptají, uvádím Crielaarsová, jak mi poradil Jorg. Dostanu číslo 62472. Když všechny číslice sečtu, dostanu tři krát sedm. Možná je to šťastné číslo, napadne mě.

Přivedou nás ke kamenné budově, bloku 10. Je zařízen výhradně pro ženy. Nikdo z nás neví, k čemu slouží. Nejdřív mě napadne, že je to bordel nebo něco podobného. Ale je to jinak. Je to takzvaný experimentální blok. Němečtí lékaři Joseph Mengele a Carl Clauberg zde provádějí na vězeňkyních lékařské pokusy. Většina mých spoluvězeňkyň si myslí, že máme štěstí, že jsme tady. Nejdeme do plynu, nemusíme se dít a udít k smrti. Máme tudíž „štěstí“.

Atmosféra mezi vězeňkyněmi v bloku je dobrá. Pokusy trvají jen krátce. Jedná se o injekci, říznutí nebo nám naberou trochu krve. Na první pohled to vypadá dobře. Po pokusech si smíme odpočinout, a když se cítíme zase trochu líp, jdeme ven a sbíráme na poli za budovami a baráky byliny jako šfovík nebo kmín. Říkají tomu tady bylinková četa. Je to hezká práce. Jen si to představte, jsme v Osvětimi, chodíme po poli, slunce svítí a my sbíráme byliny. Jeden dozorce je velmi mladý, a jakmile se vzdálíme od budov, je moc milý. Občas se s námi baví a jeho modré oči se dívají přátelsky. Když jsou poblíž jiní esesáci, chová se přísně. V každém případě se přísněji dívá. Někdy nám dává hlasité povely, aby to jeho kamarádi dobře slyšeli. Protože ho máme rády, okamžitě děláme, co nám nařídí, aby ostatní viděli, že si umí vynutit poslušnost a že nás má pod kontrolou.

S bylinkovou četou vyrážíme téměř každý den ven z tábora. Především tehdy, když němečtí lékaři provádějí pokusy v jiných táborech. Kousek od tábora protéká dravá říčka Sola, která pramení v horách. Je tu krásně. A když sedíme na břehu nebo si smíme jít zaplavat, může si člověk namlouvat, že je na prázdninách. Všechno to zní hezky. Ale to hezké je relativní. Ano, ve srovnání s mnoha jinými se nám vede slušně. Jsme tady malá skupinka žen uprostřed mužského světa. Skoro každá má přítele, který jí zařídí jídlo navíc a postará se o trochu toho rozptýlení. Ale ve skutečnosti jsme pořád v uzavřeném táboře, máme strach z pokusů a smrti v plynu.

Abychom si ukrátily čas, hodně si spolu povídáme. Taky muzicírujeme. Podařilo se mi sehnat foukací harmoniku a hraju na ni. Večer občas

zpíváme a párkrát jsem společně s jinými ženami tančila. Ostatní ženy nás sledovaly ze svých postelí. Začínám zase psát písně a básně. Sním o lásce. Lásku mi vzít nemůžou a touha po ní mi v tomhle bezcitném prostředí pomáhá udržet se nad vodou. Za takových okolností píšu svou píseň O kápovi.

PÍSEŇ O KÁPOVI

Text a hudba Rosita Glacérová, Experimentální blok, Osvětim, 1943

*Na kápa v Auschwitzu jsem se mile smála
On balíčky posílal, já se z nich radovala
Vše uměl obstarat, o mě se postarat
Bez svého kápa těžko bych žila
Po celou dlouhou noc se mi o kápovi snívá
Dokud nepřijde ráno a den se zas neusmívá*

*Než si ven vyjdeme, pěkně se obléknu
A svého kápa hned poblíž stát zhlédnu
On je má hvězda, jeho mám ráda
Však on to moc dobře ví
Směju se na něho, klid marně hledám
A dobře vím, že chytře to dělám.*

*Přec však se cítím tu a tam trošinku nervózní
V obavě, že přísná Aufseherin se na mě rozezlí
Pro mého přítele, kápa, který mi pomáhá
A modré z nebe pro mě vždy vymáhá
Kéž by už brzy skončil tenhle Schwarzbetrieb
Nudí mě to k uzoufání, už domů chtěla bych jít*

*Teprve pak pěkně se upravím, vždyť k tomu důvod mám
Svého kápa pak políbím a dlouho, dlouho tak setrvám
A když můj milý v tváři se rozzáří, co víc si můžu přát
No a teď už ten příběh konec vzal
Jo, jo, teď už ten příběh konec vzal.*